

Köszönöm a segédigéket

PION ISTVÁN

*„viselem, öröm nincs benne, de úgy látszik, ennek ez a természete.
de tényleg elképesztő sok szeretetlenti reakció van. mondom én,
a hasnyálam följavítja a világot, úgyhogy egy szavam se lehet.
nincs is nagyon.”*

(idézet Esterházy Péter leveléből)

1984-ben született Vácon.
Költő, újságíró. – Elhangzott
a PPKE BTK Esztétika Tan-
széke és a Magvető Kiadó
„A hely, ahol most vagyunk”
című Esterházy Péter-em-
lékülésén 2016. december
2-án, a Párbeszéd Házában.

„A hasnyálam följavítja a világot” — írta a szerző, majd kilehelte lel-
két. Hogy úgy mondjam, meghalt. Azóta a világ szép, hovatovább
idilli, hiszen a hasnyálnak köszönhetően a világban megszűntek a há-
borúk, meg az öldöklés, meg az acsarkodás. Magyarországon meg-
szűnt a szegénység, meg az idegengyűlölet, és meg a politikai-kultu-
rális jobb- és a politikai-kulturális baloldal közötti ellenségeskedés.

Na persze, Péter, csak hiszed.

Utóbbi, a politikai-kulturális jobb- és a politikai-kulturális balol-
dal okán kerestem meg zsenge huszonéves koromban a szerzőt,
hogy ugyan, legyen már olyan kedves, segítsen ebben a jobb-bal
izében eligazodni, kardjával rendet vágni stb. Válaszul a szerző
akkor még magázódva bár, de leoltott: ne gondoljam én azt csak
úgy, hogy ez az izé megszüntethető, kevesek volnánk mi ahhoz, ki-
váltképp én, aki megkerestem a szerzőt. Levelem apropója az volt,
hogy egyetemista korunkban több, itt, ebben a pillanatban is lát-
ható, leginkább közszemlére tett, irodalmi ambíciókkal megáldott
kölök összeölelkezett, s megalapította az Előszézon irodalmi ala-
kukat, amelyet akkor úgy féltettem ettől a jobb-bal izétől, mint
egyszeri kanonizált író a kanonizációját.

Az irodalmi alakulat tagjai minderről semmit sem tudtak, így most
egy kicsit szarul, oppardon, kellemetlenül érzem magam, hogy mind-
annyiukat megkerülve igyekeztem kapcsolatot teremteni Esterházy
Péterrel, ráadásul többször is. Ezúton is elnézést kérek az egykori tag-
ságtól, bár nem hiszem, hogy túlságosan haragudnának rám ezért.

Esterházy Pétertől örömkönyveket, azonnali barátságot és alaku-
latunk irodalmi előmenetelének rendkívüli felgyorsítását vártam,
utóbbi természetesen az egész, nem csupán a jobb- vagy baloldali
magyar haza legnagyobb épülésére. Na de hát, mint már említet-
tem, amit válaszul kaptam, azt nem nagyon tettem zsebre, ezért
most az intertextustól el is tekintenek. Merthogy hosszú út vezetett
odáig, hogy a hasnyálnak végül sikerüljön feljavítania a világot.
Ugyanis bármennyire is mosolygott folyton a *hasnyál tulajdonosa*,
én magam mindig éreztem némi keserűséget a jelenlétében, nagy
valószínűséggel ugyanazt, amelyet magam is mindig éreztem. És

éppen emiatt kerestem meg hét évvel ezelőtt. Hogy ez így nem van jól, és hogy ezen változtatni kellene.

Akkor én ott tartottam, hogy megveszekedett gyűlölködőkkel voltam kénytelen egy szerkesztőségben szívni a levegőt, olyan gyűlölködőkkel, akik nem csupán általánosságban gyűlölködtek, de *Esterházy Pétert* különösen gyűlölködtek. Elfogadható magyarázatom erre nem volt, és a mai napig nincs. Ezért hát nem is magyarázkodom, csupán csak bocsánatot kérek, amiért beleestem a saját csapdámba. Későn érő típus vagyok. Vagyis inkább későn tájékozódó típus.

Sajnálatos módon azonban hasonló csapdába, a saját csapdjába esett az egész magyar politikai-kulturális jobboldal, s nagy részét ez a csapda a mai napig fogva tartja: történik mindez nem csupán *Esterházy Péter* kapcsán, akit egyébiránt sikerült úgy félreérteniük, ahogy van, ugyanis *személyében* kizártak önmagukból egy hívő, katolikus, konzervatív, elfogadó, az elesettekért kiálló, szeretetteljes és a legmélyebben szabadságpárti *írót*, aki képes volt belenézni a tükörbe, s először szembenézni önmagával, aztán szembenézni minden olyan problémával, ami a politikát, a közéletet és a kultúrát jellemezte — és jellemzi a mai napig. Ez pedig bizonyosan nem más, mint önsorsrontás, a nemzethalál útjának kikövezése, hangozzék ez bármennyire patetikusan is, de tényleg.

Miközben én fuldokolva szívogattam a gyűlölködés párájától egyre nehezedő levegőt, arra lettem figyelmes, hogy hiába nem tettem zsebre *Esterházy Péter* válaszait, azok szépen lassan mégiscsak beszivárogtak először a kabátom ujjaiba, aztán a pulcsim szövetei közé, végül folyton ott morzsolgattam őket a nadrágom zsebében. Átjárta őket a folyton izzadó tenyerem nedvessége, eggyé váltak velem, egészen annyira, hogy beépültek sejtjeimbe, és azon vettem észre magam, hogy erősen ősziülök. A *szerző* válaszai időközben egyre szívélyesebbek, egyre barátságosabbak lettek, s én *Esterházy Péterre* mint egy istenre tekintettem, mivel pedig az isteni mivolt egyik legalapvetőbb pillére a közvetlenség, hát tegeződni kezdtünk. És végül is neki köszönhetem, hogy megjelent eddigi egyetlen verseskötetem.

Na tessék, már helyben is vagyunk: *Esterházy Péter* lepaktált az ellenséggel.

Itt állunk tehát ebben a posványban, illetve bocsánat, ezekben a pillanatokban éppen talán nem, mert gondolom, mindenki igyekezett megtörölni a lábát, mielőtt bejött ide, de ha kimegyünk ebből az épületből, aminek Párbeszéd Háza a neve — „a hely, ahol most vagyunk” —, akkor a posványban fogunk gázolni. Naponta küzdünk meg egymással nevekért, vagy így, vagy úgy, hol kisebb, hol nagyobb vehemenciával, annak mentén, hogy ki az enyém, és ki a tiéd.

Két dolgot szeretnék kérni ezzel kapcsolatban mindenkitől azok mentén a szavak mentén, amelyek *Esterházy Péter* halála óta talán a legtöbbször hangoztak el nem csupán miközöttünk, de az egész országban: „Bizonyos szint fölött nem süllyedünk bizonyos szint alá.” Az egyik az, hogy először mindenki nézzen bele a saját tükrébe, és

csak és kizárólag azokat az írókat engedje belőle visszanézni, akik az írói teljesítményük felett valóban nem süllyedtek bizonyos szint alá. A másik pedig az, hogy ehhez *Esterházy Péter* legyen a szint.

Engedjék meg, hogy idehozzak még két személyes vonatkozású történetet.

A Magyar Nemzet szerkesztőségében dolgozom. *Esterházy Péter* sosem adott nekem interjút ebbe a lapba, de nemcsak nekem, hanem egykori szerkesztőjének sem, akinek szintén ez a munkahelye. Azon a napon, amikor *Péter* meghalt, a szerkesztőségi értekezletet egy perces néma csenddel, felállva kezdtük. És aztán egész nap ebben a nyomasztó csendben dolgoztunk.

„A hasnyálmag főljavítja a világot” — írta a szerző, majd kilehelte lelkét. Hogy úgy mondjam, meghalt. Azóta a világ szép, hovatovább idilli, hiszen a hasnyálmag köszönhetően a világban megszűntek a háborúk, meg az öldöklés, meg az acsarkodás. Magyarországon megszűnt a szegénység, meg az idegengyűlölet, és meg a politikai-kulturális jobb- és a politikai-kulturális baloldal közötti ellenségeskedés.

Na persze, Pityu, csak hiszed.

Végezetül pedig úgy zárom ezt a megemlékezést, ahogyan kezdtem. Csak most nem *Esterházy Péter* levelét idézem, hanem a sajátomat. Kérem, bocsássák meg nekem ezt is, és ígérem, többet már nem kérek bocsánatot.

„Kedves Péter!

Ne haragudjon, hogy megint szinte a semmiből jövök elő, de el kell mesélnem valamit.

Édesanyámat ma megműtötték, tüdőrák volt a gyanú. Reggel még bent voltam nála, rettenetesen félt. Hát még én. Aztán elvitték a hosszú műtőre, nekem pedig ki kellett rohannom az egyetemre, Piliscsabára, hogy szemináriumi előadást tartsak önből. Amíg mentem kifelé, majd' megölt az idegesség, már múltik, már biztosan felvágták, már akármi, csak meg ne haljon nekem.

Nem vagyok jó élőszóban, hebegek-habogok, de ilyen összefüggően még soha nem beszéltem irodalomról, ilyen releváns kérdések még sohasem kerültek elő az agyamból ilyen jól megformált állapotban, mint ma. De legalább arra az időre nyugodt voltam.

Visszafelé, Pestnek, ismét úrrá lett rajtam az idegesség, menjél már, mit csinálsz, anyád, piros, megint egy rohadt busz. A műtét vége után értem oda negyed órával. Minden rendben ment, malignitás nem mutatható ki, mondta az orvos. Láttam rajta, hogy nem tudja, tudom-e, mi az a malignitás. Köszönöm, ezt szerettem volna tudni, mondtam. Aztán elmondtam édesanyámnak is. És most önnek mondom.

Szóval köszönöm a segédigéket!”

Önöknek pedig köszönöm, hogy meghallgattak.

